

Raahen kaupunginhallituksen vastineet vuoden 2024 arviointikertomuksen johdosta

Vastineet yhteenveto-osion huomioihin:

Huomio 1: Tarkastuslautakunta kiinnittää edelleen huomiota Raahen kaupungin ja kaupunkikonsernin korollisten velkojen korkeaan määrään, mikä ylittää kuntien keskiarvon (s. 3 ja 14)

Vastine: Vuonna 2024 Raahen kaupunkikonsernin lainamäärä oli 231,4 milj. euroa. Kun lainamäärä oli 248,0 milj. euroa vuonna 2023, laski se 16,6 milj. eurolla. Konsernin asukaskohtainen velkamäärä oli 9 816 euroa, jossa on laskua edellisestä vuodesta 604 euroa asukasta kohden (10 420 €/as. vuonna 2023). Vuonna 2024 lainamäärä oli 1,4ertainen Manner-Suomen keskimääräiseen lukuun (7 262 €/as.) verrattuna. Vuonna 2023 keskimääräinen lainamäärä oli 1,5ertainen, joten kehitys on ollut oikeansuuntainen.

Konsernivelasta noin 63 prosenttia eli 144,7 milj. euroa on kaupungin lainaa, jonka määrä laski 12,1 milj. eurolla edellisestä vuodesta. Asukaskohtainen lainamäärä oli 6 137 euroa, mikä on 1,8ertainen Manner-Suomen keskimääräiseen (3 441 €/as.) verrattuna. Vuonna 2023 keskimääräinen lainamäärä oli 2ertainen, joten kehitys on ollut oikeansuuntainen. Kaupungin asukaskohtainen velkamäärä laski 452 euroalla. Asukaskohtaista velkamäärän laskua hidastaa asukasmäärän lasku (-226 vuonna 2024 ja -279 vuonna 2023).

Kaupungin suhteellinen velkaantuneisuus-% vuonna 2024 oli 152 (165 vuonna 2023), kun Manner Suomen keskimääräinen prosentti oli 102 (98 vuonna 2023). Vastaavat konserniluvut: Raahe 170 (185 vuonna 2023) ja Manner-Suomen keskimääräinen 138 (131 vuonna 2023). Kaupungin korkean velkamäärän taustalla on mittavat investoinnit, joita on jouduttu tekemään perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen tarpeisiin. Vuosikatteen riittämättömyys nettoinvestointien kattamiseen on kasvattanut velkamäärää.

Huomio 2: Kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on yksi kaupungin tärkeimmistä lakisääteisistä tehtävistä. Hyvinvointisuunnitelma on laadittu mutta ikäryhmäkohtaiset lasten ja nuorten sekä ikääntyneiden suunnitelmat eivät ole vielä valmiina. Tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa arvioidaan valtuustokausittain kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen. Kaupungin HYTE-kerroin on laskenut 65:stä 62:een vuodesta 2023 erityisesti tulosindikaattorien laskemisen vuoksi, mutta euromääräinen vaikutus vuonna 2024 on ollut positiivinen. HYTE-kertoimen mukaiset indikaattorit osoittavat, että asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä on vielä parannettavaa. (s. 4)

Vastine: Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma vuosille 2025–2029 on valmis ja se on menossa syksyllä 2025 toimielinkäsittelyyn. Myös

ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelma on valmis ja vanhusneuvosto on sen hyväksynyt toukokuussa 2025.

Hyte-kerrointa seurataan säännöllisesti hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtoryhmässä ja tehdään toimenpiteitä sen suhteen, että Hyte-kertoimeen mukaan laskettujen indikaattoreiden tulokset paranevat. Suunta on ollut positiivista vuonna 2025.

Huomio 3: Tarkastuslautakunta toteaa, että kaupungin talouden pidemmän aikavälin suunnittelussa on syytä kiinnittää huomiota tulevaisuudessa toteutettaviin investointeihin, joita on siirretty osana tasapainottamistoimenpiteitä. Tarkastuslautakunta kiinnittää edelleen huomiota pienentyneeseen asukasmäärään ja erityisesti lapsimäärän vähenemiseen, jolloin on vaarana valtionosuuksien supistuminen. (s. 4 ja 13)

Vastine: Valitettavasti investointeja on jouduttu ja joudutaan priorisoimaan ja siirtämään, koska kaupungin vuosikate on rajallinen investointien kattamiseen. Velkamäärän tavoitteellisesta laskusta on pidettävä kiinni, sillä lainanhoitokulut on saatava laskemaan.

Asukasmäärän kehitykseen vaikuttaa moni tekijä, joista vain osassa kaupunki voi olla mukana mahdollistajana.

Huomio 4: Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan harrastusmahdollisuuksien ja liikuntapaikkojen sekä lasten leikkipuistojen lisääminen ja ylläpito pitäisi mahdollistaa entistä paremmin myös kaupungin haja-asutusalueille. (s. 4)

Vastine: Asiaan on kiinnitetty huomiota rakentamalla liikuntapaikkoja ja lasten leikkipuistoja vuosittain talousarvion puitteissa. Raahan kaupungin liikkumishjelma on laadittu yhteistyössä kuntalaisten kanssa. Ohjelman painopisteeksi on valittu retkeilyreittien ja luontoliikunnan edistäminen.

Huomio 5: Tarkastuslautakunta toivoo, että lapsivaikutusten arviointia toteutetaan palveluverkkoon liittyvien päätösten osalta jo valmisteluvaiheessa. (s. 5)

Vastine: Lapsivaikutusten EVA-työkalu on otettu käyttöön sähköisen hyvinvointisuunnitelman alustalla. Tulevia palveluverkkoratkaisuja tullaan arvioimaan lapsivaikutusten näkökulmasta ko. työkalun avulla.

Huomio 6: Tarkastuslautakunta haluaa kiinnittää edelleen huomiota toimielinten vuosittain määriteltujen tavoitteiden konkreettisuuteen ja mitattavuuteen. Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan sitovat tavoitteet ja päämäärät tulisi asettaa sisällöltään selkeiksi ja toteuttamiskelpoisiksi. Tavoitteiden toteutumista tulisi pystyä mittaamaan relevanteilla mittareilla ja toteutumista kuvailla tarkemmin. (s. 5)

Vastine: Asiaan kiinnitetään huomiota vuoden 2026 tavoitteita asetettaessa.

Vastineet kaupunginvaltuuston tavoitteiden huomioihin (s. 15):

(-Tavoitteet / ► Toteuma ja tark.ltk:n arvio ja toimenpidesuositus)

Huomio 7:

- Sitovana tavoitteena oli asukkaiden ja elinkeinoelämän tarpeiden ennakoiminen maanhankinnassa ja kaavoituksessa. Mittarina oli monipuolisen tonttitarjonnan myötä riittävä tonttivaranto.
► Toteutui pääosin. Asumisen tonttivaranto on riittävä ja monipuolinen ja perusteellisuuden tonttivaranto riittävä. Isojen teollisuustonttien osalta on käynnissä Fast Track -hanke. Tarkastuslautakunta kokee hankkeen hyvänä elinvoimaisuuden lisäämiseksi. Hankkeen vaikutukset tulevat näkymään tulevaisuudessa. Toteutui pääosin. Isot teollisuustontit selvityksen kohteena.
► Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan sitova tavoite on edelleen yleisellä tasolla ja jää epäselväksi.

Vastine: Asiaa on jatkovalmisteltu vuoden 2025 kuluessa ja kehitettävä isompi teollisuusalue on linjattu maankäytön suunnittelutyöryhmässä.

- Asuntopoliittinen ohjelma tulee olla valmis.
► Asuntopoliittinen ohjelma ei toteutunut
Vastine: Asuntopoliittinen ohjelma valmistuu vuonna 2025.
- Tavoitteena oli mahdollistaa ja tukea yritystoiminnan kehittymistä oikea-aikaisesti. Mittarina oli sijoittua valtakunnallisesti keskitasolle kuntabarometrissä.
► Ei toteutunut. Raahe ei ole kuntabarometrin maakunnankaan parhaimmistoa.
Vastine: Raahan kaupungin yrityksille tarjoamia palveluja kehitetään yhteistyössä yritysten kanssa erityisesti elinvoimatoimikunnassa.

Vastineet kaupunginhallituksen tavoitteiden huomioihin (s. 17)

(-Tavoitteet / ► Toteuma ja tark.ltk:n arvio ja toimenpidesuositus)

Huomio 8:

- Mittareina asukasmäärän positiivinen kehitys.
► Asukasmäärässä ei toteutunut positiivista kehitystä.
Vastine: Valitettavasti tavoitteeseen ei päästy, vaikka Raahan kaupunki tekee aktiivista, kokonaisvaltaista ja pitkäjänteistä elinvoimatyötä ja pyrkii toimenpiteillään lisäämään alueen elinvoimaa ja menestymismahdollisuuksia. Kaupunkistrategiaan sisältyy useita tavoitteita, jotka lisäävät alueen veto- ja pitovoimaa. Kaupunkimarkkinointiin ja kaupungin tunnettuuden edistämisen eteen tehdään työtä. Kaupungissa on lähivuosina toteutumassa hankkeita, joiden kautta työpaikkoja syntyy lisää mm. palvelualalle ja myös uuden yritystoiminnan myötä. Uusien työpaikkojen ja uusien työntekemisen tapojen myötä uusien asukkaiden saaminen Raaheen on keskeinen tavoite. Uuteen seutukunnalliseen elinvoimastrategiaan ja matkailun Master Plan -suunnitelmaan kirjatuilla toimenpiteillä pystytään myös osaltaan vaikuttamaan asukasluvun kasvuun,

asukkaiden viihtyvyyteen ja elinvoimaisuuden lisäämiseen. Asukasmäärän kehittymistä seurataan säännöllisesti ja sen positiivinen kehitys on myös vuoden 2025 tavoitteena.

- Tavoitteena oli moniammatillinen yhteistyö ja uusien toimintatapojen kehittäminen sekä lasten ja nuorten hyvinvoinnin lisääminen. Mittareina oli toteuttaa tyytyväisyyskysely lapsi- ja nuorisopalveluista sekä kouluterveyskysely, jonka tulosten odotettiin kehittyneen positiivisesti.

► Lapsi- ja nuorisopalveluiden tyytyväisyyskysely toteutui. Kouluterveyskyselyn osalta on kehitys ollut osittain positiivista, osittain negatiivista.

Tarkastuslautakunta toivoo tietoa, onko kouluterveyskyselyä ylipäätään toteutettu vuonna 2024, koska valtakunnallinen kysely toteutetaan kahden vuoden välein.

Vastine: Kouluterveyskyselyn osalta todetaan, että ettei sitä voitu vielä arvioida, koska kysely toteutettiin vasta maaliskuussa 2025 ja vastaukset saadaan loppuvuodesta 2025. Jatkossa tullaan huomioimaan kyselyn aikataulu, mikäli tulosten kehittyminen asetetaan tavoitteeksi.